

является снижение потребления сырья, добываемого открытым способом, и материалов из этого сырья, что соответственно должно стимулировать применение альтернативных материалов. Налогом облагается добыча в промышленных целях песка, гравия, камня и других полезных ископаемых. Ставка установлена в размере 1,6 фунта за 1 т. При этом установлены льготы при добыче каменного угля, руд некоторых металлов, минерального сырья, сырья, поставляемого на экспорт, и некоторых других полезных ископаемых. Средства налога переводятся в фонд устойчивого развития для финансирования мер по защите окружающей среды, т.е. по сути этот налог тоже носит целевой характер.

Налог на захоронение отходов впервые введен в Великобритании в 1999 г. с целью уменьшения производства отходов, стимулирования их переработки (путем компостирования и повторной переработки), а также поощрения более экологически чистых способов их захоронения. Налогом облагаются отходы, захороняемые на специальных (официально зарегистрированных) полигонах. Введены две ставки налога: более низкая (в размере 2 фунтов стерлингов за 1 т) применяется в отношении ограниченного вида отходов, включенных в специальный перечень. Для остальных видов отходов стандартная ставка в 2003 г. составляла 13 фунтов стерлингов за 1 т. При этом для компаний, эксплуатирующих полигоны отходов, предусмотрена система налоговых вычетов, которые они получают при осуществлении своих инвестиций в проекты по сохранению окружающей среды.

Если проанализировать, например, эффективность внедрения последнего экологического налога в Великобритании, то это способствовало снижению ставки отчислений в фонды обязательного социального страхования именно за счет полученных средств от взимания налога на захоронение отходов.

Выводы. Основой экологизации налоговых систем многих стран Европейского Союза послужила идея двойного выигрыша. Смысл заключается в том, что экономическое стимулирование охраны окружающей среды и ресурсосбережения посредством введения экологических налогов должно одновременно сопровождаться пропорциональным снижением налогового бремени, связанного с социальными выплатами (то есть бремени на доходы), что потенциально позволяет стимулировать рост занятости и поддерживать конкурентоспособность национальных производителей. Наиболее эффективным и показательным следует назвать опыт Германии, где введение эконалогов принесло в бюджет более 20 млрд. евро. Согласно принципу "фискальной нейтральности" 90% этих средств было использовано для снижения налогов на труд и доходы физических лиц, следствием чего стало создание 250 000 новых рабочих мест. Что касается Великобритании, то в ее достижениях интересно то, что она первой ввела налог на захоронение и складирование отходов, а за счет полученных от этого средств снизила ставку отчислений в фонды обязательного социального страхования.

Так, например, опыт внедрения «углеродного налога», может быть использован при совершенствовании экологического налогообложения нашей страны. Это окажет благотворное влияние на экологическую ситуацию в регионах с большим промышленным потенциалом, таких как Донбасс, а внедрение энергосберегающих технологий даст возможность снизить потребление природного газа и уменьшить выброс CO₂.

Следовательно, экологическая налоговая реформа на практике подтвердила свою эффективность, и ее результаты могут стать примером для Украины, которая, к тому же, стремится войти в Евросоюз. Ведь одним из возможных (но не единственных) путей реализации «гибких механизмов Киотского протокола» могут быть проекты совместного осуществления.

Литература

1. Гиряева В.Н. Экологические платежи Германии. //Экологическое право. - 2002. - №5. - С.45 – 57.
2. Ершов В. В. Налоги и сборы за негативное воздействие на окружающую среду // <http://buh.ru/text/53277-2.html>
3. Костерин В. Эконалоговая трудовая реформа — механизм зеленой экономики // <http://for-ua.com/press/2011/04/01/144627.html>
4. Макарова Н.С., Гармідер Л.Д., Михальчук Л.В. Економіка природокористування: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. -322 с.
5. Carlo Carraro, Domenico Siniscalco. The European carbon tax: an economic assessment: Springer, 1993. – 284 p.

УДК. 336.143.23

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ СКРОЧЕННЯ ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Павленко О.В. Хорошева О.І.

Резюме. Розглянуто актуальні проблеми управління дефіцитом державного бюджету на основі проведеного аналізу заходів фінансової політики, які вживалися протягом 2009-2010 роках у країнах Європи та світу. Запропоновано правила збалансування бюджету й обмеження видатків в умовах фінансової кризи.

Ключові слова: державний бюджет, дефіцит державного бюджету, збалансований державний бюджет, державний борг, доходи бюджету.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза, що охопила реальний сектор економіки, негативно впливає на розвиток економік всіх країн світу. Особливістю нинішньої кризи стали швидкість поширення і її масштаби. Вона перевершила Велику депресію. Для її подолання необхідно скоординувати заходи, що розроблені національними Урядами і Міжнародними фінансовими організаціями по протидії кризі. За даними Євростату, у 2010 році 28 країн перевищили 3-відсотковий рівень дефіциту бюджету до ВВП порівняно з 22 країнами у 2009-му. В умовах економічного відновлення після глобальної фінансової кризи, значного збільшення бюджетного дефіциту й державного боргу в більшості розвинутих країн Європейського Союзу та економіках інших країн вживаються дієві фінансові заходи щодо зменшення дефіциту бюджету, змінюються організаційно-правові засади формування бюджетної політики в середньо- й довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Згідно з даними Євростату, отриманими за останній період, можна зробити висновок про системне охоплення країн Європи світовою фінансово-економічною кризою. Нажаль, на сьогодні, не зважаючи на зусилля всіх країн Євросоюзу та усього світу вцілому, більшості країнам не вдалося уникнути серйозних економічних проблем, пов'язаних з дефіцитом бюджету. Навіть розробка та запровадження антикризових заходів не дали очікуваного результату. Проблематика теоретичних основ регулювання бюджетного дефіциту у взаємозв'язку з інструментами боргової політики держави розглядається у працях таких зарубіжних і вітчизняних учених, як Г. Копіц, К. Котарелі, М. Кумар, С. Симанський, Дж. Стігліц, П. Хаббард, Л. Алексеєнко, М. Аргус, Т. Вахненко, В. Кудряшов, А. Мних, Ц. Огонь, В. Опарін, В. Федосов, Н. Хижа, С. Юрій. Водночас огляд сучасних фінансових показників та інструментів фінансово-бюджетної політики європейських країн у частині регулювання дефіциту бюджету й у контексті розробки рекомендацій для бюджетної політики в Україні ще недостатньо представлений в українській фінансовій науці.

Вітчизняні науковці у своїх працях зазначають, що один із найважливіших методів боротьби з дефіцитом у зарубіжних країнах - це застосування спеціальних фіскальних норм – законодавчо встановлених правил і бюджетних процедур, якими регулюється порядок ухвалення політичних рішень у сфері фіскальної політики щодо обсягу й розподілу державних видатків і джерел їх фінансування (податкового чи боргового) з установами відповідних граничних показників.

Постановка завдання. Метою цієї статті є визначення заходів, які застосовуються у фінансово-бюджетній політиці розвинутих країн світу для скорочення дефіциту бюджету, та обґрунтування пропозицій щодо використання їх досвіду в Україні.

Основні результати дослідження. Дефіцит державного бюджету являє собою дуже складне явище, яке потребує детального дослідження. Наявність бюджетного дефіциту, як такого, не є чимось надзвичайним і широко поширене у світовій практиці. Регулювання бюджетного дефіциту полягає в тому, щоб в умовах готівково-грошового потенціалу за допомогою фінансового маневру не тільки адаптуватися до тенденції зростання граничних суспільних витрат виробництва, а й стимулювати розвиток продуктивних сил країни. Оволодіння цією політикою дозволяє суспільству залежно від рівня економічного розвитку та потенціалу грошового господарства знаходити прийнятний розмір дефіциту бюджету. Дуже важливу роль має відношення розміру дефіциту до величини витрат бюджету і до розміру ВВП. [1, с. 112]. В основних напрямках бюджетної політики містяться пропозиції Кабінету міністрів України з приводу граничного розміру дефіциту (профіциту) Державного бюджету України у відсотках до прогнозного річного обсягу ВВП: на 2010 рік - забезпечення бездефіцитності поточного бюджету, визначення дефіциту бюджету розвитку - не більш як 3 відсотки валового внутрішнього продукту [2]; а на 2011 рік – вже утримання граничного розміру дефіциту бюджету на рівні не більш як 4,5 відсотка прогнозованого річного обсягу валового внутрішнього продукту [3].

Наприклад, бюджетний дефіцит у Великобританії у 2010 році склав 11% ВВП, Греція - 14% ВВП, Іспанія - 11%, Італії - 5,3%, Франція – 5,3%, Україна – 5%ВВП. Слід зауважити, що розмір бюджетного дефіциту, який перевищує 3% валового національного продукту, призводить до зниження інвестиційної активності, розвитку інфляції [4, с. 12].

Як свідчать наведені у таблиці 1 дані, у 2002 році спостерігається дуже нетипове явище для економіки України – профіцит державного бюджету. Етап 2003—2004 рр. пов'язаний з проголошенням політики пріоритетного соціального розвитку та реалізацією соціальних програм, внаслідок чого спостерігається тенденція до зростання обсягів дефіциту бюджету та його частки у ВВП з 0,4 до 2,6 %. Частка дефіциту державного бюджету в витратах бюджету дуже швидко зростає з 1,9 % у 2003 році до 11,5% у 2004 році.

З 2004 р. вимальовується тенденція до зростання дефіциту бюджету, зокрема за рахунок збільшення видатків на державне управління, які не були закладені в Законі України "Про Державний бюджет України на 2004 рік". На наступному етапі (2005—2006 рр.) обсяги та частка бюджетного дефіциту у ВВП скоротилися з 2,1 до 0,7 %. Частка дефіциту державного бюджету в витратах бюджету також зменшується з 6,8 % у 2005 році до 2,6 % у 2006. Одночасно кількісні і якісні показники соціально-економічного розвитку держави зросли, що свідчить про позитивні зрушення в економіці та соціальній сфері. З 2007 року ми можемо спостерігати постійний, при чому нерівномірний, приріст рівня бюджетного дефіциту та його частки у ВВП з 1,2% у 2007 році до 5 % у 2010 році. Частка дефіциту державного бюджету в витратах бюджету дуже швидко зростає з 4,8 % у 2007 до 19,3 % у 2010 році, тобто більше ніж втричі за чотири роки.

Таблиця 1

Дефіцит Державного бюджету України у ВВП та витратах Державного бюджету за 2002 – 2010 роки¹

Роки	Дефіцит(+)/ профіцит(-), млн.грн.	ВВП номінальний, млн.грн.	Дефіцит Державного бюджету України по відношенню до:	
			ВВП номінальному, %	витрат бюджету, %
2002	-119,3	225810,0	-0,5	-2,5
2003	11043,1	267344,0	0,4	1,9
2004	9133,7	345113,0	2,6	11,5
2005	7645,7	441452,0	1,7	6,8
2006	3586,4	544153,0	0,7	2,6
2007	8311,8	720731,0	1,2	4,8
2008	9768,2	948056,0	1,0	4,0
2009	32736,9	913345,0	3,6	13,5
2010	51452,2	1032461,0	5,0	19,3
2011 (план)	43958,1	1253469,4	3,5	13,5

¹ Складено та розраховано автором на основі даних міністерства економічного розвитку і торгівлі України [5].

В. Зайчикова зазначає: «Упродовж 60-ти років свого існування Європейська співтовариство, а надалі і Євросоюз не раз стикалися з проблемою визначення пріоритетів і виділення найважливіших напрямів при розподілі бюджетних коштів. Механізм регулювання бюджетного дефіциту Європейського Союзу на сучасному етапі відображає баланс між повноваженнями ЄС та Європейського парламенту. Введення середньострокового фінансового планування здійснюється за Міжінституційною угодою від 17.05.2006, невід’ємною складовою частиною якої є рамковий фінансовий план на 2007-2013 рр., у якому виділено шість основних напрямів для наднаціонального фінансування в рамках існуючих загальних політик ЄС. У межах кожного напрямку закладено граничні розміри його фінансування на вищезгаданий період і граничне значення відхилення від них. Окрім цього, у названій угоді закріплено класифікацію витрат на обов’язкові та необов’язкові» [6, с. 58].

Через те, що у європейських країнах основна увага зосереджується на правилах, сприяючих фінансовій стабілізації, одним із найважливіших фінансових правил, які закріплюються законодавчо з метою фінансової стабілізації, є правило збалансованості бюджету. Сутність цього правила може бути охарактеризована як повний баланс доходів і видатків бюджету, структурний або циклічно скорегований баланс. Саме боргове правило встановлює відповідну частку державного боргу у відсотках до ВВП, що є ефективним для гарантування конвергенції боргової політики у країнах Євросоюзу, проте не забезпечує достатнє управління фіскальною політикою у випадках, коли рівень боргу є нижчим за встановлені обмеження [6, с. 58].

Проте, варто відзначити, що в бюджетній політиці держави додатково до визначення граничних розмірів дефіциту бюджету, а також державного боргу застосовуються також обмеження щодо бюджетних видатків. Ці обмеження являють собою правила витрат, якими зазвичай установлюються постійні обмеження на видатки загалом, а також на поточні видатки. Головні показники, що визначають обмеження видатків бюджету, наводяться в абсолютних значеннях, відсотках до ВВП, темпах приросту тощо. Оперативним інструментом бюджетної політики є правила обмеження видатків. Саме цей інструмент забезпечує необхідну фінансову консолідацію, погоджену з можливістю відповідальності борговим правилам і правилам збалансованості бюджету. Дохідні правила встановлюють верхню межу доходів, вони націлені на підвищення надходжень або запобігання надмірному податковому навантаженню. Доки не порушується збалансованість бюджету, ці правила не пов’язуються безпосередньо із завданням боргової політики. Спираючись на дослідження зарубіжних учених, фіскальні правила мають різний вплив на ефективність бюджетної політики в умовах фінансових криз. Що стосується зовнішніх фінансових потрясінь правила збалансування бюджету, дотримання відповідного рівня державного боргу найчастіше забезпечують найнижчу міру циклічної гнучкості. Хоча це не створює умов для розвитку відповідальних фінансових стимулів ринкової економіки, саме дотримання правил циклічно скорегованого або структурного балансу дає можливість задіяти автоматичні стабілізатори.

Згідно з теоретичними положеннями щодо застосування фінансових правил збалансування бюджету, які є узагальнюючими, стійкість суспільних фінансів до виникнення нових різких із негативними наслідками циклічних економічних криз і «шоків» фінансового ринку пов’язана, з погляду економічної перспективи, з тим, що такі ризики є балансуєчим елементом суспільних фінансів в умовах ринкової економіки. Практика європейських країн засвідчила, що введення фінансових правил, спрямованих на збалансування бюджету,

здійснюється переважно на основі правила оптимізації видатків бюджету, а не зростання його доходів, які є досить обмеженими в умовах глобальної фінансової кризи й безпрецедентних рівнів дефіциту бюджету, що передбачає введення жорстких бюджетних обмежень. До факторів, які негативно впливають на економічний розвиток і розв'язання соціальних проблем унаслідок дефіцитного фінансування бюджету в середньостроковому та довгостроковому періодах, слід віднести, зокрема, й формування бюджету з дефіцитом за умов нераціонального використання залучених ресурсів, що спричиняє зниження стійкості фінансової системи. Водночас спрямування запозичень на розв'язання окремих поточних проблем може стати поштовхом до їх загострення в майбутньому.

Тимчасовий характер антикризових заходів у бюджетно-фінансовій політиці є дуже важливим фактором, який має враховуватися в умовах розробки програм фінансової стабілізації. Тому необхідно вчасно скасувати заходи фінансової підтримки й уникнути збільшення поточних витрат, які у майбутньому важко буде скоротити. Саме застосування цих заходів у наступних бюджетних періодах гарантуватиме тривалу фінансову стабільність. Удосконалення підходів до організації бюджетного механізму фінансування дефіциту має відбуватися з урахуванням того факту, що збільшення обсягів дефіциту бюджету обмежує залучення фінансових ресурсів для розвитку приватного сектору економіки і провокує зростання ставок за кредитні ресурси. На нашу думку, беручи до уваги як негативні наслідки дефіцитного бюджетного фінансування, так і позитивні результати, першочерговим у проведенні державної економічної політики має бути не подолання бюджетного дефіциту, а саме досягнення позитивної динаміки найбільш важливих показників економічного розвитку.

Згідно з таблицею 2 можна зробити висновок рівень дефіциту бюджету нерівномірно розподіляється між країнами, а саме: дефіцит бюджету Японії, США та Великобританії разом становить більше половини дефіциту бюджету ОЕСР.

Таблиця 2

Дефіцит бюджету у країнах ОЕСР у 2007 – 2011 роках [6, с. 60]

Група країн/країна	2007	2011		
	% ВВП	% ВВП	Млрд. дол. США	Частка в загальному обсязі країн ОЕСР, %
ОЕСР, усього	1,3	7,6	3172	100
США	2,8	9,4	1439	45
Японія	2,5	9,5	397	13
Великобританія	2,7	12,5	279	9
Єврозона	0,6	6,2	683	22

Рецесія призвела до погіршення бюджетних позицій у більшості країн Євросоюзу: у 2010 р. 28 країни перевищили 3-відсотковий рівень дефіциту бюджету до ВВП порівняно з 22 країнами у 2009-му. Люксембург, Фінляндія, Данія, Швеція та Естонія дотримались параметрів бюджетного збалансування у 2009 р.; за оцінками Європейської комісії, у 2010-му лише Болгарія, Швеція та Естонія дотрималися індикатора. Установлення фінансових правил збалансування бюджету в більшості європейських країн супроводжувалося ухваленням законів із питань посилення фіскальної відповідальності (табл. 3).

Таблиця 3

Заходи щодо скорочення дефіциту бюджету у деяких країнах Європейського Союзу, які мають найбільші показники дефіциту бюджету до ВВП [6, с. 61]

Країна	Дефіцит бюджету до ВВП, %		Заходи фінансової політики, законодавча база, рік
	2009	2010	
Великобританія	11,5	12	Закон про фінансову відповідальність (2010), згідно з яким уряд зобов'язується ухвалювати план фінансової консолідації (Закон про фінансову стабілізацію, 1998), яким установлюються фінансові цілі: числові обмеження дефіциту й боргу на наступні роки; корегування бюджетного плану на 2009-2010 рр. й на період до 2015-2016 рр., звіт Міністерства фінансів перед парламентом стосовно дотримання встановлених обмежень.
Греція	13,6	9,3	Надання статусу незалежної установи Національній статистичній службі, поліпшення достовірності фінансових і звітних показників (2010), посилення ролі Міністерства фінансів у бюджетному процесі шляхом утворення міжміністерських робочих груп моніторингу та фінансового планування (2010), установлення в національному законодавстві фінансових правил (2010), запровадження трирічного обмеження обсягу видатків.

Країна	Дефіцит бюджету до ВВП, %		Заходи фінансової політики, законодавча база, рік
Португалія	9,4	8,5	Мінімізація ризиків неефективного функціонування публічно-приватних партнерств і державних підприємств, реформування бюджетного законодавства (2011), щорічний перегляд обмеження витрат у процесі середньострокового бюджетного планування.
Ірландія	14,3	11,7	Наднаціональне регулювання обмеження боргу та дефіциту (1992), додатковий бюджет (2009), моніторинг досягнення бюджетних індикаторів протягом бюджетного періоду (2010)
Румунія	8,3	8,0	Обмеження дефіциту та боргу (2007), Закон про фіскальну відповідальність (2010), утворення Фіскальної ради для проведення макроекономічного та бюджетного аналізу й розробки фіскальної політики, адміністрування, планування й виконання суспільних інвестиційних проектів, установлення параметрів консолідації як бюджетних цілей на 2011-2012 рр.

Необхідними передумовами для формування дієвої бюджетної політики в Україні щодо збалансування бюджету, є: точність, адекватність, відкритість фінансової інформації, тобто її доступність для широких верств населення. Запровадження середньострокового бюджетного планування, визначення збалансованості бюджету в середньостроковій і довгостроковій перспективі передбачають застосування таких принципів:

по-перше, створення надійної системи статистичної бюджетної інформації і збору даних, достовірність цієї інформації, технічне забезпечення програмування й бюджетного прогнозування. Це пов'язано з тим, що бюджетні показники мають прогнозуватися з достатньою мірою точності для уникнення в подальшому ризиків значного відхилення від анонсованих позицій бюджетної політики, що може підірвати довіру до дієвості фінансових правил;

по-друге, всеохоплюючий характер системи бюджетної звітності, також вони мають бути всебічними, в частині повного покриття бюджетних і фінансових показників, що надасть можливість здійснювати внутрішній контроль та моніторинг неухильного й послідовного виконання фінансових правил збалансованості бюджету, а також забезпечує можливість вчасно повідомляти вищих посадових осіб про необхідність ухвалення політичних рішень у галузі бюджетної й фінансової політики;

по-третє, системи внутрішнього й зовнішнього аудиту мають гарантувати громадський контроль і вчасно оприлюднення необхідної інформації стосовно жорстких бюджетних обмежень;

по-четверте, фінансові й бюджетні показники мають оприлюднюватися відповідно до заздалегідь анонсованого календаря для ефективного зовнішнього контролю дотримання фінансових правил. Необхідна також мінімізація ризиків неефективного функціонування публічно-приватних партнерств і державних підприємств, як це робиться у Португалії.

На сьогодні економічний механізм зменшення або повної ліквідації дефіциту Державного бюджету полягає у визнанні небезпечності «короткострокового» підходу й необхідності зваженого управління поточними витратками державного бюджету. Президент США Барак Обама оголосив про намір заморозити деякі бюджетні витрати з метою зменшення бюджетного дефіциту, прогнозна величина якого на 2011 р. становить 10% ВВП або майже 1,5 трильйона доларів. Проте, на думку Дж.Сакса, «...скорочення бюджетних витрат, зокрема в США, матиме негативний вплив на конкурентоспроможність економіки країни, оскільки саме через бюджет фінансуються основні витрати, пов'язані з освітою, наукою, інфраструктурою та державною підтримкою високотехнологічного сектора» [7].

Майже в усіх країнах світу фінансові правила збалансованості бюджету запроваджуються як складова більш широких реформ, націлених на вдосконалення бюджетного законодавства й бюджетної політики через введення законів фінансової відповідальності. Процес формування законодавства для ефективного управління бюджетним дефіцитом передбачає:

- принципи формування бюджетної політики мають стати невід'ємною частиною законів;
- повинна існувати та ефективно застосовуватися деталізація процедур формування бюджетної політики на засадах довгострокових бюджетних планів і фінансових прогнозів;
- з метою мінімізації та попередження дефіциту бюджету повинні застосовуватися ефективні бюджетні механізми і процедури прогнозування;
- суворі вимоги прозорості й суспільного контролю;
- посилення ролі незалежних фінансових агенцій у процесі контролю й оцінки фінансових подій, наданні незалежних прогнозів.

Отже, розвиток адекватної системи менеджменту суспільних фінансів є необхідною передумовою для ефективного виконання фінансових правил. Зусилля всього світу зараз спрямовані на пошук більш ефективних шляхів економічного відновлення та зменшення дефіциту державного бюджету. Країни-світові лідери суспільними зусиллями намагаються розробляти та пропонувати найбільш ефективні інструменти. Так,

Спільною декларацією саміту провідних країн світу G-20 затверджено п'ять напрямів здійснення антикризових заходів:

- відновлення довіри, економічного зростання та зайнятості;
- посилення контролю та регулювання фінансової системи;
- підвищення капіталізації та реформування міжнародних фінансових інститутів;
- сприяння розвитку світової торгівлі та міжнародних інвестицій, уникнення протекціонізму;
- забезпечення всебічного, сталого відновлення та формування "зеленої економіки".

Саме цими антикризовими методами доцільно скористатися Україні для виходу з кризи, а також розробити власну програму економічного відродження та скорочення дефіциту Державного бюджету.

Крім того, дуже великими залишаються зовнішні борги України. А для того, щоб їх погасити, їх треба рефінансувати. Для цього потрібен доступ до світових ринків капіталу. Плюс на початку року українські позичальники почали виходити на зовнішній ринок та залучати кредити, що також дозволяло підтримувати українську економіку. Якщо ж проблеми на світових фінансових ринках поглиблюються, то це означає негативні перспективи для залучення коштів українськими позичальниками. Проблеми Греції та інших європейських країн також можуть негативно вплинути на співпрацю України з МВФ. Два роки тому, коли Україна домовлялася про кредити з МВФ, вона була одним із перших позичальників. Тоді у МВФ був надлишок кредитних коштів, які потрібно було кудись вкладати. Тож на той час у неї була відносно позитивна переговорна позиція. Тепер же, коли гроші потрібні Греції та іншим європейським країнам, враховуючи принцип рівності умов, доволі важко буде обґрунтувати необхідність виставлення Україні більш гнучких умов, ніж європейським країнам.

Відсутність же кредиту МВФ ускладнить українські бюджетні проблеми. Нова влада взяла на себе істотні соціальні зобов'язання, виконання яких без коштів МВФ буде доволі складним. Проте незважаючи на всі складнощі, шанси на успішне продовження співпраці України з МВФ залишаються.

Таким чином, кожна країна в світі намагається якомога ефективніше боротися з світовою фінансовою кризою та її наслідками. Через відсутність єдиної стратегії економічного розвитку Євросоюзу під час та після кризи, країни Євросоюзу опинилися у панічному стані, так само, як і інші країни світу. Для боротьби з нею керівництво кожної окремої країни намагалося самостійно знайти інструменти для пом'якшення негативних наслідків фінансово-економічної кризи, шукати засоби підтримки національної економіки, що призвело до більш глибокого проникнення кризи, ніж очікувалося.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, як показав досвід європейських країн, в умовах фінансової кризи ухвалювалося спеціальне законодавство про фіскальну відповідальність. Відповідно прийняття закону України «Про фіскальну дисципліну» дасть змогу визначити відповідальність кожного з учасників бюджетного процесу за дотриманням фіскальних показників, індикативних бюджетних показників, скорочення бюджетних видатків, затвердити показники фіскальної дисципліни в умовах виконання бюджету й забезпечення посилення ролі Міністерства фінансів України. Слід зазначити, що запровадження нового податкового законодавства матиме позитивний вплив на формування доходних показників бюджету. Проте, із метою недопущення дефіциту бюджету надання податкових пільг має компенсуватися іншими податковими надходженнями. У процесі розробки бюджетної політики необхідно враховувати, що механізм наднаціонального бюджетного фінансування розвинених країн світу має півстолітню історію, тому використання європейського досвіду могло б істотно прискорити процес соціально-економічного розвитку України.

Література

1. Захарченков С.П. Финанси.УА./ С. П. Захарченков. – Харьков: Кроссруд, 2007. – 180 с.
2. Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2010 рік (Бюджетної декларації) : постанова Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 р. № 151 // [Електронний ресурс] Офіційний сайт „Законодавство України”. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/files/db.php?god=2007&st=602>
3. Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2011 рік (Бюджетної декларації) : постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2010 р. № 315 // [Електронний ресурс] Офіційний сайт „Законодавство України”. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/files/db.php?god=2007&st=602>
4. Пасічний М.Д. Дефіцит бюджету в умовах трансформаційної економіки України / М. Д. Пасічний // Наукові праці НДФІ. – 2009. - №46. – С. 10-18.
5. http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=78203&cat_id=78198
6. Зайчикова В.В. Удосконалення бюджетного законодавства в контексті Європейського досвіду скорочення дефіциту Державного бюджету / В. В. Зайчикова // Фінанси України. - 2011. - №5. - С. 56-67.
7. Сакс Дж. Неприборканий бюджет Америки [Електронний ресурс]: Економічна правда. – 2011. - №2. – С. 123-125.